

Archeologienota

Voeren Altenbroek Snauwenberg

Deel 2: Programma van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies.....	2
2.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	2
2.2	Waardering archeologische vindplaatsen	2
2.3	Impactbepaling	2
2.4	Bepalingen van de maatregelen	2
2.4.1	Kennispotentieel verder (voor)onderzoek	2
2.4.2	Volledigheid van het (voor)onderzoek	3

1 Administratieve gegevens

Algemeen

Naam site	Voeren Altenbroek Snauwenberg
Ligging	Altenbroek-Snauwenberg, 's Gravenvoeren, Voeren, Limburg
Kadaster	Voeren, Afdeling 6, Sectie C, Percelen 18H, 18K, 18L, 18M, 20A, 36, 65A, 70, 71A, 72A, 231A, 237A, 237B en 1156A
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2020-0095
Reeds uitgevoerd vooronderzoek	Bureauonderzoek (2019K74) Landschappelijk bodemonderzoek (2019K77)
Bewaarplaats archief	IOED Oost

Actoren

Auteur	Ilse Gierts en Charlotte Desmet
Betrokken actoren	Ilse Gierts (archeoloog) Charlotte Desmet (aardkundige) Mike Creutz (aardkundige)
Betrokken derden	Tim Vanderbeken (Consulent IOED Oost-Haspengouw & Voeren)

Plangebied

Oppervlakte plangebied	258.000 m ²
Kartering gewestplan	Beschermde natuurreserveaat

2 Gemotiveerd advies

2.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Het plangebied ligt in het beschermd natuureservaat Altenbroek in de Voerstreek. Op de historische kaarten staat het gebied aangeduid als grasland, boomgaard of bos. Op de 18^e-eeuwse Ferrariskaart staat in het uiterste zuiden, in deelgebied 1, een hoeve afgebeeld naast de verbindingsweg tussen 's Gravenvoeren en Schophem. Op recentere kaarten zijn zowel de hoeve als de weg niet langer zichtbaar. Het plangebied lijkt in de loop der tijd te zijn gevrijwaard van zware bodemingrepen.

Met betrekking tot het onderzoeksterrein zijn in het bronnenmateriaal geen data terug gevonden. In de nabije tot ruime omgeving zijn archeologische waarden gekend gelegen op de (rand van de) plateaus én in de licht glooiende valleien van de Voer en Noorbeek. Het gaat voornamelijk om losse vondsten en concentraties van lithisch materiaal uit het midden-paleolithicum en neolithicum, twee Romeinse nederzettingen en bewoningsresten uit de vroege en late middeleeuwen. Naast deelgebied 5, in het dal van de Noorbeek, ligt het 18^e-eeuws Kasteel van Altenbroek met koetsierswoning.

2.2 Waardering archeologische vindplaatsen

Voor het plangebied zelf zijn geen historische data of archeologische waarden gekend. In de nabije tot ruime omgeving zijn talrijke steentijdsites aangetroffen op de toppen van de plateaus. Het betreft losse vondsten en concentraties van lithisch materiaal, en een neolithisch kampement op de Snauwenberg. De Romeinse en middeleeuwse bewoningssporen bevinden zich in verschillende landschappelijke contexten, in de licht glooiende vallei van de Voer en op een hoogte op de rand van een plateau. Het Kasteel en de koetsierswoning van Altenbroek bevinden zich langs beide oevers van de Noorbeek. Op de rand van een plateau staat tenslotte de vondst van een *dogtag* uit de Tweede Wereldoorlog geregistreerd. Metaaltijdsites werden in de nabije tot ruime omgeving niet aangetroffen. Dit is hoogstwaarschijnlijk te wijten aan de stand van zaken van het archeologisch onderzoek in de regio.

Op basis van de archeologische waarden in de omgeving en de landschappelijke ligging van het plangebied kan worden afgeleid dat de kans op aantreffen van archeologie binnen het plangebied **gemiddeld** (deelgebieden 1-3) tot **hoog** (deelgebieden 4-5) is voor vindplaatsen uit de **steentijd, Romeinse periode, vroege/late middeleeuwen, nieuwe tijd en Tweede Wereldoorlog**.

2.3 Impactbepaling

De diepte van de geplande afgravingen varieert tussen 10 en 40 cm onder het maaiveld. In de deelgebieden 1 tot 4 blijft de afgraving beperkt tot 25 cm onder het maaiveld. Enkel in deelgebied 5 zijn er twee zones waar wordt afgegraven tot 35 en 40 cm onder het maaiveld.

2.4 Bepalingen van de maatregelen

2.4.1 Kennispotentieel verder (voor)onderzoek

De initiatiefnemer plant binnen het onderzoeksterrein de afgraving van de fosfaatrijke toplaag, dit ter herstel van habitats. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (afgravingen tot maximaal 40 cm onder het maaiveld) die qua omvang mogelijk een bedreiging betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. De totale oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt circa 73.134 m².

Op basis van het uitgevoerde landschappelijk booronderzoek blijkt de bodem in de deelgebieden 1-4 niet intact. Quasi overal komen dikke pakketten colluvium voor óf lokaal werd ondiep de tertiaire afzetting aangetroffen. In deelgebied 5 werd ter hoogte van de boringen 7, 11, 12, 13, 14 en 15 een matig goed bewaarde *in situ* moederbodem aangetroffen onder een dunner pakket colluvium (50 tot 70 cm dik). De kans op aantreffen van archeologie wordt hier hoog ingeschat. De verstoringsdiepte van de geplande werken ter hoogte van deze boringen blijft echter beperkt tot 35 cm onder het maaiveld waardoor deze werken het archeologisch relevant niveau niet zullen verstoren.

2.4.2 Volledigheid van het (voor)onderzoek

Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek¹ is er voldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon wel voldoende bepaald worden. Verder vooronderzoek is niet meer nodig aangezien er geen potentieel meer is op kennisvermeerdering.

¹ ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN 2019 fig.3